

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Centru)

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
(office Centre)

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
Republica Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Chisinau city, Stefan cel Mare si Sfant, 162 avenue
Republic of Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
Dosarul nr. 1-459/16;25.05.2020
ieșire Nr. 7766
" 25 " 05 2020

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Chișinău Str. Alexandru Lăpușneanu 28

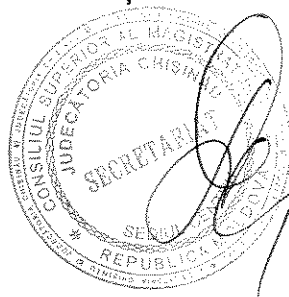
Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Vă expediază în adresa D-voastră Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate înaintată de Ciobanu Taisia în cadrul examinării cauzei penale de învinuire a Taisia Ciobanu în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin (5) lit.b),d) și art.42 alin(3), art.27,248 alin(5), lit.b)c),d)CP RM, Mațarin Alexandr Alexandr în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin.(5) lit.b),d) și art.42 alin(3), art.27,248 alin(5), lit.b),c),d)CP RM, Cibotari Ion Tudor în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin.(5) lit.b),d)CP și Lavric Anna Iaroslav în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(5), art.27,248 alin(5), lit.b),c),d) CP RM.

Anexe: Copia încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Centru nr. 1-459/16 din 25.05.2020 – 6 file.
Copia sesizării privind excepția de neconstituționalitate înaintată de Ciobanu Taisia – 13 file.

Copia cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de Ciobanu Taisia – 4 file.

Copia rechizitoriului nr. 1-459/16 – 27 file.

Judecătorul
Judecătoriei Chișinău, sediul Centru

Daria Sușchevici

14:25
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 859
" 29 " 05 2020

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28, mun. Chișinău
MD – 2004, Republica Moldova

S E S I Z A R E

privind excepția de neconstituționalitate

(prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție)

I – Autorul sesizării

Ciobanu Taisia Tudor

II – Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare – solicitarea de verificare a corespunderii constituționalității sintagmei „cu folosirea frauduloasă a documentelor” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, care considerăm că contravine art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

Articolul 248 din Codul penal al Republicii Moldova are următoarea redacție:

„(1) Trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a bunurilor valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2000 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau cu închisoare de pînă la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a drogurilor, etnobotanicelor, substanțelor cu efecte puternice, toxice, otrăvitoare, radioactive și explozive, precum și a deșeurilor nocive și a produselor cu destinație dublă, eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 950 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a armamentului, a dispozitivelor explozive, a munițiilor, eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori

prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de la 4 la 6 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 11000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a valorilor culturale, eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, precum și nereturnarea pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a valorilor culturale scoase din țară, în cazul în care întoarcerea lor este obligatorie,

se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 8 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 11000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(5) Acțiunile prevăzute la alin.(1), (2), (3) sau (4), săvârșite:

b) de două sau mai multe persoane;

c) de o persoană cu funcție de răspundere, cu folosirea situației de serviciu;

d) în valoarea sumei drepturilor de import care depășește 200 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei,

se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 11000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”

Sintagma „cu folosirea frauduloasă a documentelor” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, denotă lipsa unei clarități, aceasta fiind lipsită de accesibilitate și previzibilitate. Or, termenul „fraudulos” din conținutul art. 248 Cod penal, permite o interpretare extensivă defavorabilă a acestuia.

III – Circumstanțele cauzei examinate de către instanța de judecată

3.1. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află spre examinare cauza penală de învinuirea lui Ciobanu Taisia și alții, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.art. 42 alin. (3), 27, 248 alin. (5) lit. b) și d), 248 alin. (5) lit. b) și d) Cod penal.

3.2. Potrivit rechizitoriului cauzei penale, Ciobanu Taisia se învinuiește în aceea că, urmărind scopul obținerii unui profit nejustificat, rezultat din contrabandă, după ce a inventat o schemă frauduloasă, la 02.01.2016, împreună și prin înțelegere prealabilă cu cet. Mațarin Alexandr, Cibotari Ion și alte persoane în curs de identificare, urmărind scopul trecerii peste frontiera vamală a Republicii Moldova prin contrabandă a mărfurilor în proporții deosebit de mari cu folosirea frauduloasă a documentelor și declarare neautentică în documentele de identificare vamală, au depus la postul vamal Bender (PVE) 1550 declarația vamală electronică de export nr.

1550i11 din 02.01.2016 perfectată din numele specialistului în domeniul vămii Ilieș Tatiana fiind completată și stocată în sistemul informațional „Asycuda World” de către Cibotari Ion, conform căreia întreprinderea „Megapolis-Grupp”, c/f 1015615001277, urma să scoată de pe teritoriul Republicii Moldova cantitatea de 23 607 kg de nuci comune decojite cu valoarea în vamă de 1 014 057,57 lei, ce constituie proporții deosebit de mari, la care a anexat Certificatul de origine CT-1 Nr. A116237 din 30.12.2015 eliberat de Secția origine a mărfurilor a biroului vamal Chișinău în baza copiilor Borderourilor de achiziție a produselor agricole seria AE nr. 105639 din 29.12.2015, seri AE nr. 105640 din 29.12.2015 și seria AE nr. 105641 din 29.12.2015, care conțineau date neautentice precum că marfa ar fi achiziționată de la persoane fizice de pe teritoriul Republicii Moldova la data de 29.12.2015.

Ulterior, la 02.01.2016, lotul de marfă menționat a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova prin postul vamal Tudora, cu mijlocul de transport cu numerele de înmatriculare ucrainene CE7029BA/CE2977XT, condus de șoferul Moldovan Vasyl.

Acțiunile lui Ciobanu Taisia au fost încadrate în baza art.art. 42 alin. (3), art. 248 alin. (5) lit. b) și d) Cod penal, *organizarea trecerii peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor, cu folosirea frauduloasă a documentelor și declararea neautentică în documentele vamale, comis de un grup de persoane, în proporții deosebit de mari.*

Tot ea, Ciobanu Taisia, la 02.04.2016 a comis infracțiunea de tentativă de contrabandă în următoarele circumstanțe:

În perioada februarie-martie 2016, cet. Șincariuc Ivan Petru împreună și prin înțelegere prealabilă cu cet. Tomai Alexandr Anatoli precum și alte persoane în curs de identificare au organizat un plan criminal, potrivit căruia urmau să introducă pe teritoriul Republicii Moldova mărfuri „mere în stare proaspătă” de origine din Ucraina după care acestora urmau să le fie perfectate **documente frauduloase** precum că sunt de origine din Republica Moldova și exportate în Federația Rusă.

Astfel, în scopul realizării planului criminal, la data de 30.03.2016 în zona de control a postului vamal Briceni-Rosoșeni, la intrare în țară, s-a prezentat mijlocul de transport cu n/î AB2261BO/AB5506XP, care conform declarației de tranzit nr. 2007T382 transporta de la compania „Reveniu” (cu sediul în or. Nicolaev, Ucraina) în adresa întreprinderii din Republica Moldova SRL „Return” un lot de mere în stare proaspătă în cantitate de 19350 kg cu valoarea facturală în mărime de 5805 dolari SUA, urmând a fi declarat în regim vamal de import definitiv la postul vamal intern „Petricani”.

Ulterior, la 31.03.2016, lotul de mere (9000 kg de soiul „Florina” și 10350 kg de soiul „Cempion”) cu valoarea în vamă în mărime de 183 825 lei, a fost vămuit în baza declarației vamale nr. 3030I4535, la care a fost anexat certificatul de origine CT-1 Nr. 1497872 din 29.03.2016 și certificatul fitosanitar Nr. 75/14-090/BX/106874 din 29.03.2016, conform cărora marfa este de origine din Ucraina.

După vămuire, șoferul camionului cu n/î AB2261BO/AB5506XP a transportat respectivul lot de mere pe teritoriul parcurii îngradite a întreprinderii „SV-Autotrans”

SRL amplasată în or. Otaci, str. P. Voitovici, unde la data de 01.04.2016 a fost transbordat în mijlocul de transport cu n/î OCAN256/OCAA841 aflat în folosința companiei de transport „SV-Autotrans” SRL, fiind înlocuite etichetele de pe lăzi cu informația privind proveniența merelor.

La 01.04.2016, Ciobanu Taisia acționând prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu cet. Lavric Ana, Mațarin Alexandr, Țibuleac Serghei, Șincariuc Ivan, Tomai Alexandr și alte persoane în curs de identificare, **a obținut fraudulos** Certificatul fitosanitar Nr. 0333290 din 01.04.2016, care conține date denaturate referitor la originea mărfii, eliberat de către Șeful-adjunct al structurii teritoriale Edineț a ANSA, Bronislav Lîsîi, pentru exportul unui lot de 20000 kg de mere în stare proaspătă, care urma a fi efectuat de către întreprinderea „Birlic Prim” SRL în aresa companiei „Globus” din Federația Rusă, care urma să fie transporțat cu mijlocul de transport cu n/î OCAN256/OCAA841.

La 02.04.2016, în continuarea realizării acțiunilor criminale, de către specialistul în domeniul vămii Lavric Ana, în numele întreprinderii „Birlic Prim” SRL activitatea căreia de facto este gestionată de cet. Ciobanu Taisia, a fost depusă declarația vamală de export nr. 2050I3734 conform căreia întreprinderea menționată urma să exporte în adresa companiei „Globus” din Federația Rusă, cantitatea de 20000 kg de mere în stare proaspătă de origine din Republica Moldova la care a fost anexat Certificatul fitosanitar Nr. 0333290 din 01.04.2016 care a fost obținut pe cale ilegală și care conținea date neautentice privind originea mărfii.

Tot la 02.04.2016, cet. Tomai Alexandr a transmis șoferului mijlocului de transport cu n/î OCAN256/OCAA841, Turcuman Petru, declarația vamală nr. 2050I3734 din 02.04.2016 cu documentele anexate inclusiv Certificatul fitosanitar Nr. 033290 din 01.04.2016, pe care le-a primit de la compania „Birlic Prim” SRL.

Astfel, la 02.04.2016, aproximativ la ora 16:00, mijlocul de transport cu n/î OCAN256/OCAA841, la volanul căruia se afla Turcuman Petru s-a prezentat în zona de control vamal a postului vamal „Otaci-Moghiliov-Podolsk” pe unde a încercat să scoată de pe teritoriul Republicii Moldova lotul de mere menționat, cu **folosirea frauduloasă** a Certificatului fitosanitar Nr. 0333290 din 01.04.2016 și prin declarare neautentică privind originea mărfurilor, însă din motive independente de voința acestora nu și-au dus până la capăt intențiile criminale, din motivul că mijlocul de transport împreună cu lotul de mere au fost reținute de către reprezentanții organului de urmărire penală a Serviciului Vamal.

Acțiunile lui Ciobanu Taisia au fost încadrate în baza art.art. 27, 42 alin. (3), art. 248 alin. (5) lit. b) și d) Cod penal, *tentativa de trecere peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor, cu folosirea frauduloasă a documentelor și declararea neautentică în documentele vamale, comis de un grup de persoane, în proporții deosebit de mari.*

3.3. În procesul examinării cauzei, partea apărării a constatat că, sintagma „**cu folosirea frauduloasă a documentelor**” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, contravine art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

3.4. Astfel, sintagma „folosirea frauduloasă a documentelor” este una ambiguă și lipsesc repere fixe, inclusiv normative care ar defini noțiunea de „folosirea frauduloasă a documentelor”.

De asemenea, legea penală nu stabilește niciun criteriu care să definească „folosirea frauduloasă a documentelor”. Astfel, există riscul ca fraudă să fie apreciată în baza unor criterii arbitrare și discreționare de către cei dotați cu competența aplicării legii penale, justițiabilul aflându-se într-o stare de insecuritate juridică.

3.5. Ori, în pct. 6 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 5 din 24.12.2010 „Privind practica judiciară în cauzele referitoare la contrabandă, eschivarea de la achitarea plăților vamale și contravențiile vamale”, sunt definite doar:

document fals - documentul integral sau parțial fabricat, fals, de exemplu pe calea nimicirii unei părți din text, introducerii în el a informațiilor suplimentare etc., precum și documentul fals, obținut pe cale ilegală, sau documentul care servește drept temei pentru trecerea altor bunuri;

document nul - documentul obținut pe cale legală, însă care, din anumite cauze, și-a pierdut valabilitatea, de exemplu a expirat termenul de acțiune;

document obținut pe cale ilegală - documentul obținut de persoana interesată prin prezentarea persoanei împuternicite pentru aceasta, în calitate de temei pentru eliberarea lui, a datelor vădit false sau a documentelor contrafăcute ori obținut în urma abuzului de serviciu din partea unei persoane cu funcție de răspundere sau din neglijența acestei persoane la eliberarea documentului;

3.6. Ori, nici jurisprudența în materie nu a dezvoltat pentru noțiunea criticată un înțeles exact care să constituie un reper în funcție de care să poată fi apreciat conținutul acesteia și, prin urmare, sintagma „*cu folosirea frauduloasă a documentelor*” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, este susceptibilă de o interpretare extensivă defavorabilă faptuitorului. În acest sens, Curtea Europeană a reiterat în cauza *Prigală v. Republica Moldova*, 13 februarie 2018, §§ 38-40, că interpretarea extensivă defavorabilă constituie o încălcare a articolului 7 din Convenția Europeană.

3.7. Astfel, în condițiile în sintagma „*cu folosirea frauduloasă a documentelor*” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, este formulată de o manieră imprecisă și neclară și le conferă autorităților care le aplică o marjă excesivă de discreție. Prin urmare, ele nu îndeplinesc standardul calității legii penale, fiind contrare articolelor 1 alin. (3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin. (2) din Constituție.

IV – Expunerea pretensei sau a pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor în sprijinul acestor afirmații

Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în M.O., 2009, nr. 72-74, art.195) sunt următoarele:

Articolul 248 Contrabanda

„(1) Trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a bunurilor valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2000 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau cu închisoare de pînă la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a drogurilor, etnobotanicelor, substanțelor cu efecte puternice, toxice, otrăvitoare, radioactive și explozive, precum și a deșeurilor nocive și a produselor cu destinație dublă, eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 950 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a armamentului, a dispozitivelor explozive, a munițiilor, eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a

mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de la 4 la 6 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 11000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a valorilor culturale, eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, precum și nereturnarea pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a valorilor culturale scoase din țară, în cazul în care întoarcerea lor este obligatorie,

se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 8 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 11000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(5) Acțiunile prevăzute la alin.(1), (2), (3) sau (4), săvârșite:

b) de două sau mai multe persoane;

c) de o persoană cu funcție de răspundere, cu folosirea situației de serviciu;

d) în valoarea sumei drepturilor de import care depășește 200 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei,

se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 11000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”

Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2009, nr. 248-251/699 din 05.11.2013 sunt următoarele:

Articolul 1

Noțiunea și scopul procesului penal

„[...]”

Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

[...]”

Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 7

Nici o pedeapsă fără lege

„1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.”

În Hotărârea nr. 21 din 22.07.2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat:

„52. Curtea reține că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.

53. În jurisprudența sa Curtea a reținut că „preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie”.

54. Curtea menționează că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.

55. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.

[...]

62. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, art.7 § 1 din Convenția Europeană, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie.

63. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (*cauza Kokkinakis contra Greciei din 25 mai 1993*). Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (*cauza X. contra Regatului Unit din 7 mai 1982*).”

Iar în Hotărârea nr. 33 din 07.12.2017, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat:

„51. Curtea menționează că principiul constituțional al preeminenței dreptului și al legalității constituie valori fundamentale ale statului de drept.

52. În Hotărârea nr.21 din 22 iulie 2016, Curtea a statuat că:

„52. [...] preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.”

53. De asemenea, în Hotărârea nr.25 din 13 octombrie 2015 Curtea a statuat că:

„33. [...] preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.”

54. Curtea reține că garanțiile prevăzute de art.22 din Constituție, de rând cu prevederile art.7 din Convenția Europeană, consacră principiul legalității incriminării și pedepsei penale.

55. Astfel, pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care anterior nu constituiau infracțiuni (*nulla poena sine lege*), principiul

legalității incriminării prevede și cerința conform căreia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului prin analogie (*nullum crimen sine lege*).

56. În cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni v. România* (hotărârea din 24 mai 2007) Curtea Europeană a statuat:

„40. [...] Ca o consecință a principiului legalității condamnărilor, dispozițiile de drept penal sunt supuse principiului de strictă interpretare.”

57. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că garanțiile instituite în Constituție impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului (*Hotărârea Curții Constituționale nr.21 din 22 iulie 2016, §70*).

58. Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că „noțiunea de „lege”, prevăzută de art.7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea” (cauza *Del Rio Prada v. Spania*, cererea nr.42750/09, hotărârea din 21 octombrie 2013, §91).

59. Curtea Europeană a menționat că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (cauza *Cantoni v. Franța*, nr.17862/91, hotărârea din 15 octombrie 1996, §29, 32, și cauza *Kafkaris v. Cîprü*, hotărârea din 12 februarie 2008, §140-141).

60. De asemenea, Curtea reamintește că în jurisprudența sa a reținut că persoana trebuie să poată determina fără echivoc comportamentul care poate avea un caracter penal (*Hotărârea Curții Constituționale nr.21 din 22 iulie 2016, §71*).

61. Astfel, cerințele de calitate a legii necesită a fi îndeplinite în ceea ce privește atât definiția unei infracțiuni, cât și pedeapsa prevăzută pentru acea infracțiune. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.

[...]

111. Curtea menționează că organele de drept nu se pot substitui legiuitorului în concretizarea laturii obiective a infracțiunii, realizând astfel competențe specifice puterii legiuitoare. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, făcând referire la jurisprudența Curții Europene, Curtea a statuat că: „Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (§ 63).”

Raportarea prevederilor constituționale citate mai sus, așa cum acestea au fost interpretate prin jurisprudența Curții Constituționale, la sintagma „*cu folosirea frauduloasă a documentelor*” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova la general, precum și la modul în care aceasta este pusă în aplicare de organele represive ale statului, în special, denotă lipsa unei clarități a respectivei norme, aceasta fiind lipsită de accesibilitate și previzibilitate.

Or, lipsa unor repere fixe, inclusiv normative care ar defini noțiunea de „folosirea frauduloasă a documentelor”, permite o interpretare extensivă și/sau arbitrară a acesteia.

Formularea normei care solicităm să fie supusă verificării constituționalității nu asigură o protecție efectivă asupra eventualelor abuzuri ale procurorilor și instanțelor de judecată.

În limitele dezideratului constituțional, prevăzut de art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova, considerăm că sintagma „cu folosirea frauduloasă a documentelor” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova nu corespunde criteriilor de calitate a normei de drept: *prezizibilitate, precizie și claritate* și, ca efect, este incompatibilă cu norma constituțională.

Astfel, nu numai formularea unui act normativ sau norme trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, dar claritatea și previzibilitatea sunt elemente *sine qua non* ale constituționalității, care dă relevanță corelării cu alte acte normative sau prevederi legale și aptitudinii acesteia de a fi aplicată efectiv și eficient. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă – să prevadă elementele care disting particularitățile lor (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 17 din 19 mai 2016, pct. 61*).

De altfel, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, în jurisprudența sa, consacră legalitatea și calitatea normei la nivel de „*condiții esențiale sau elemente fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept*”. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a reținut că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității.

În raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (*adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară din 25-26 martie 2011*) s-a stabilit că *Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale, adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale* (pct. 47).

Deasemenea în Hotărârea nr. 13 din 15 mai 2015, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a menționat că [...] *Deși art. 23 alin. (2) din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi suficient de precise și previzibile* (pct. 105). *Orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor* (pct. 108). *Prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma*

juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară (pct. 109).

În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a Republicii Moldova statuează faptul că, *pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile. Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, §66 (Guțu v. Moldova nr.20289/02, 7 iunie 2007): "...expresia "prevăzută de lege" nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Halford v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p.1017, §49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p.1800, §33)" (pct. 10).*

În accepțiunea Curții Constituționale a Republicii Moldova, consacrată în Hotărârea nr. 55 din 14 octombrie 1999 și Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010, organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională și instanțele judecătorești, în limitele competențelor ce le revin, sunt în drept să aplice, în procesul examinării unor cauze concrete, normele dreptului internațional în cazurile stabilite de legislație. În caz de neconcordanță dintre normele dreptului internațional și dispozițiile constituționale privind drepturile fundamentale ale omului, prioritate au prevederile internaționale. Mai mult decât atât, practica jurisdicțională este obligatorie pentru Republica Moldova – ca stat care a aderat la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (*în continuare CEDO*).

Având în vedere rolul CEDO în sistemul juridic al Republicii Moldova, Plenul Curții Supreme de Justiție al Republicii Moldova a statuat că **sarcina primordială cu privire la aplicarea CEDO revine instanțelor naționale [ș.a.] și nu CtEDO**. Astfel, în cazul judecării cauzelor, instanțele de judecată urmează să verifice dacă legea sau actul care urează a fi aplicat și care reglementează drepturi și libertăți garantate de CEDO sunt compatibile cu prevederile acesteia, iar în caz de incompatibilitate instanța va aplica direct prevederile CEDO, menționând acest fapt în hotărârea sa.

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, în Avizul nr. 11 (2008) *privind calitatea hotărârilor judecătorești* fundamentează că *hotărârile judecătorești se*

bazează în primul rând pe legile adoptate de Parlament, care, ca surse ale dreptului, stabilesc nu numai drepturile de care dispun justițiabilii și acțiunile pedepsite de legea penală, ci definesc, de asemenea, cadrul procedural în care se iau hotărârile judecătorești. Calitatea hotărârilor judecătorești poate fi afectată de schimbările prea dese ale legislației, de o redactare prea puțin satisfăcătoare sau de un conținut neclar al legilor (s.n.; pct. 11). Legiuitorul trebuie să acționeze în așa fel, încât legislația să fie clară și simplă de folosit și să fie conformă cu CEDO. Pentru a facilita interpretarea, lucrările pregătitoare ale legilor trebuie să fie accesibile într-un limbaj inteligibil (pct. 12).

În calitate de subiect al unei proceduri judiciare, prin care se decide asupra limitării unor drepturi fundamentale ale omului, persoana învinuită de comiterea unei infracțiuni trebuie să beneficieze de toate garanțiile dreptului la apărare.

V – Cerințele autorului sesizării

Pentru considerentele expuse, prin prezenta sesizare se solicită Curții Constituționale de a declara neconstituțional: sintagma „*cu folosirea frauduloasă a documentelor*” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova.

VI – Date suplimentare referitoare la obiectul sesizării

Anterior Curtea Constituțională nu a examinat constituționalitatea sintagmei „*cu folosirea frauduloasă a documentelor*” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova.

În speță, fiind întrunite condițiile de admisibilitate a sesizării, în sensul definit de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, instanța de judecată este obligată de a sesiza Curtea Constituțională, dispunând suspendarea procesului până la pronunțarea Curții Constituționale pe marginea sesizării formulate.

VII – Lista documentelor

Conform practicii existente, la sesizarea privind excepția de neconstituționalitate urmează a fi anexate materialele cauzei penale și transmise Curții Constituționale.

VIII – Declarația și semnătura

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

27 ianuarie 2020

13

Taisia CIOBANU

Dosarul nr. 1-459/16

ÎNCHEIERE

mun. Chișinău

25 mai 2020

Judecătoria Chișinău(sediul Centru)

Instanța compusă din :

Președintele ședinței, judecător Daria Sușchevici

Grefiera Xenia Irimca

Cu participarea procurorului Elena Ceruța și avocaților Grigore Ciubuc, Sergiu Cernomoreș,

Examinând în ședință publică cererea înaintată de inculpata Taisia Ciobanu în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin.(5) lit.b),d) și art.42 alin(3), art.27,248 alin(5), lit.b),c),d) CP RM cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate în procesul examinării cauzei penale privind învinuirea lui Taisia Ciobanu în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin (5) lit.b),d) și art.42 alin(3), art.27,248 alin(5), lit.b)c),d)CP RM, Mațarin Alexandr Alexandr în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin.(5) lit.b),d) și art.42 alin(3), art.27,248 alin(5), lit.b),c),d)CP RM, Cibotari Ion Tudor în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin.(5) lit.b),d)CP și Lavric Anna Iaroslav în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(5), art.27,248 alin(5), lit.b),c),d) CP RM,
Instanța,

A CONSTATAT:

Pe data de 07 iulie 2016 în procedura Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a parvenit cauza penală nr. 1-459/16 privind învinuirea lui Taisia Ciobanu în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin (5) lit.b),d) și art.42 alin(3), art.27,248 alin(5), lit.b)c),d) CP RM, Mațarin Alexandr Alexandr în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin.(5) lit.b),d) și art.42 alin(3), art.27,248 alin(5), lit.b),c),d) CP RM, Cibotari Ion Tudor în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin.(5) lit.b),d) CP și Lavric Anna Iaroslav în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(5), art.27,248 alin(5), lit.b),c),d) CP RM.

La data de 28 ianuarie 2020, în cadrul ședinței de judecată, inculpata Taisia Ciobanu a înaintat cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate a sintagmei,, cu folosirea frauduloasă a documentelor,, din conținutul art. 248 CPP.

În susținerea cererii depuse inculpata Taisia Ciobanu a indicat că, pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află spre examinare cauza penală privind învinuirea lui Ciobanu Taisia și alții, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art.42 alin(3), art.248 alin (5) lit.b),d) și art.42 alin(3), art.27,248 alin (5) lit.b),c),d)CP RM,

Potrivit rechizitoriului cauzei penale, Ciobanu Taisia se învinuiește în aceea că, urmărind scopul obținerii unui profit nejustificat, rezultat din contrabandă, după ce a inventat o schemă frauduloasă, la 02.01.2016, împreună și prin înțelegere prealabilă cu cet. Mațarin Alexandr, Cibotari Ion și alte persoane în curs de identificare, urmărind scopul trecerii peste frontiera vamală a Republicii Moldova prin contrabandă a mărfurilor în proporții deosebit de mari cu folosirea frauduloasă a documentelor și declarare neautentică în documentele de identificare vamală, au depus la postul vamal Bender (PVE) 550 declarația vamală electronică de export nr. 1550ill din 02.01.2016 perfectată din numele specialistului în domeniul vămii Ilieș Tatiana fiind completată și stocată în sistemul informațional „Asycuda World” de către Cibotari Ion, conform căreia Întreprinderea „Megapolis-Grup”, c/f 1015615001277, urma să scoată de pe teritoriul Republicii Moldova cantitatea de 23 607 kg de nuci comune decojite cu valoarea în vamă de 1. 014 057,57 lei, ce constituie proporții deosebit de mari, la care a anexat Certificatul de origine CT-1 Nr. A116237 din 30.12.2015 eliberat de Secția origine a mărfurilor a Biroului Vamal Chișinău în baza copiilor Borderourilor de achiziție a produselor agricole seria AE nr.. 105639 din 29.12.2015, seria AE nr. 105640 din 29.12.2015 și seria AE nr. 105641 din 19.12.2015, care conțineau date neautentice precum că marfa ar fi achiziționată de la persoane fizice de pe teritoriul Republicii Moldova la data de 29.12.2015.

Ulterior, la 02.01.2016, lotul de marfă menționat a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova prin postul vamal Tudora, cu mijlocul de transport cu numerele de înmatriculare ucrainene CE7029BA/CE2977XT, condus de șoferul Moldovan Vasili.

Acțiunile lui Ciobanu Taisia au fost încadrate în baza art.art. 42 alin. (3), art. 248 alin. (5) lit. b) și d) Cod penal, organizarea trecerii peste frontiera vamală a Republicii Moldova a nărfurilor, cu folosirea frauduloasă a documentelor și declararea neautentică în documentele vamale, comis de un grup de persoane, în proporții deosebit de mari.

Tot ea, Ciobanu Taisia, la 02.04.2016 a comis infracțiunea de tentativă de contrabandă în următoarele circumstanțe: în perioada februarie-martie 2016, cet. Șincariuc Ivan Petru împreună și prin înțelegere prealabilă cu cet. Tomai Alexandr Anatoli precum și alte persoane în curs de identificare au organizat un plan criminal, potrivit căruia urmau să introducă pe teritoriul Republicii Moldova mărfuri „mere în stare proaspătă” de origine din Ucraina după care acestora urmau să le fie perfectate documente frauduloase precum că sunt de origine din Republica Moldova și exportate în Federația Rusă.

Astfel, în scopul realizării planului criminal, la data de 30.03.2016 în zona de control a postului vamal Briceni-Rosoșeni, la intrare în țară, s-a prezentat mijlocul de transport cu n/î AB2261BO/AB5506XP, care conform declarației de tranzit nr. 2007T382 transporta de la compania „Reveniu” (cu sediul în or. Nicolaev, Ucraina) în adresa întreprinderii din Republica Moldova SRL „Return” un lot de mere în stare proaspătă în cantitate de 19350 kg cu valoarea factuală în mărime de 5805 dolari SUA, urmând a fi declarat în regim vamal de import definitiv la postul vamal intern „Petricani”.

Ulterior, la 31.03.2016, lotul de mere (9000 kg de soiul „Florina” și 10350 kg de soiul „Campion”) cu valoarea în vamă în mărime de 183 825 lei, a fost vămuț în baza declarației vamale nr. 303014535, la care a fost anexat certificatul de origine CT-1 Nr. 1497872 din 29.03.2016 și certificatul fitosanitar Nr. 75/14-090/BX/106874 din 29.03.2016, conform cărora marfa este de origine din Ucraina.

După vămuire, șoferul camionului cu n/î AB2261BO/AB5506XP a transportat respectivul lot de mere pe teritoriul parcurii îngrădite a întreprinderii „SV-Autotrans” SRL amplasată în or. Otaci, str. P. Voitovici, unde la data de 01.04.2016 a fost transportat în mijlocul de transport cu n/î OCAN256/OCAA841 aflat în folosința companiei de transport „SV-Autotrans” SRL, fiind înlocuite etichetele de pe lăzi cu informația privind proveniența merelor.

La 01.04.2016, Ciobanu Taisia acționând prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu cet. Lavric Ana, Mațarin Alexandr, Țibuleac Serghei, Șincariuc Ivan, Tomai Alexandr și alte persoane în curs de identificare, a obținut fraudulos Certificatul fitosanitar Nr. 0333290 din 01.04.2016, care conține date denaturate referitor la originea mărfii, eliberat de către Șeful-adjunct al structurii teritoriale Edineț a ANSA, Bronislav Lîsîi, pentru exportul unui lot de 20000 kg de mere în stare proaspătă, care urma a fi efectuat de către întreprinderea „Birlic Prim” SRL în adresa companiei „Globus” din Federația Rusă, care urma să fie transporțat cu mijlocul de transport cu n/î OCAN256/OC AA841.

La 02.04.2016, în continuarea realizării acțiunilor criminale, de către specialistul în domeniul vămuirii Lavric Ana, în numele întreprinderii „Birlic Prim” SRL activitatea căreia de facto este gestionată de cet. Ciobanu Taisia, a fost depusă declarația vamală de export nr. 205013734 conform căreia întreprinderea menționată urma să exporte în adresa companiei „Globus” din Federația Rusă, cantitatea de 20000 kg de mere în stare proaspătă de origine din Republica Moldova la care a fost anexat Certificatul fitosanitar Nr. 0333290 din 01.04.2016 care a fost obținut pe cale ilegală și care conținea date neautentice privind originea mărfii.

Tot la 02.04.2016, cet. Tomai Alexandr a transmis șoferului mijlocului de transport cu n/î OCAN256/OCAA841, Turcuman Petru, declarația vamală nr. 205013734 din 02.04.2016 cu documentele anexate inclusiv Certificatul fitosanitar Nr. 033290 din 01.04.2016, pe care le-a primit de la compania „Birlic Prim” SRL.

Astfel, la 02.04.2016, aproximativ la ora 16:00, mijlocul de transport cu n/î OCAN256/OCAA841, la volanul căruia se afla Turcuman Petru s-a prezentat în zona de control vamal a postului vamal „Otaci-Moghiliov-Podolsk” pe unde a încercat să scoată de pe teritoriul Republicii Moldova lotul de mere menționat, cu folosirea frauduloasă a Certificatului fitosanitar Nr. 0333290 din 01.04.2016 și prin declarare neautentică privind originea mărfurilor, însă din motive independente de voința acestora nu și-au dus până la capăt intențiile criminale, din motivul că mijlocul de transport împreună cu lotul de mere au fost reținute de către reprezentanții organului de urmărire penală a Serviciului Vamal.

Acțiunile lui Ciobanu Taisia au fost încadrate în baza art.art. 27, 42 alin. (3), art. 248 alin. (5) lit. b) și d) Cod penal, tentativa de trecere peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor, cu folosirea frauduloasă a documentelor și declararea neautentică în documentele vamale, comis de un grup de persoane, în proporții deosebit de mari.

În procesul examinării cauzei, partea apărării a constatat că, sintagma „cu folosirea frauduloasă a documentelor” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, contravine art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

Astfel, sintagma „folosirea frauduloasă a documentelor” este una ambiguă și lipsesc repere fixe, inclusiv normative care ar defini noțiunea de „folosirea frauduloasă a documentelor”.

De asemenea, legea penală nu stabilește niciun criteriu care să definească „folosirea frauduloasă a documentelor”. Astfel, există riscul ca fraudă să fie apreciată în baza unor criterii arbitrare și discreționare de către cei dotați cu competența aplicării legii penale, justițiabilul aflându-se într-o stare de insecuritate juridică.

Ori, în pct. 6 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 5 din 24.12.2010 „Privind practica judiciară în cauzele referitoare la contrabandă, eschivarea de la achitarea plăților vamale și contravențiile vamale”, sunt definite doar:

document fals - documentul integral sau parțial fabricat, fals, de exemplu pe calea nimicirii unei părți din text, introducerii în el a informațiilor suplimentare etc., precum și documentul fals, obținut pe cale ilegală, sau documentul care servește drept temei pentru trecerea altor bunuri;

document nul - documentul obținut pe cale legală, însă care, din anumite cauze, și-a pierdut valabilitatea, de exemplu a expirat termenul de acțiune;

document obținut pe cale ilegală - documentul obținut de persoana interesată prin prezentarea persoanei împuternicite pentru aceasta, în calitate de temei pentru eliberarea lui, a datelor vădit false sau a documentelor contrafăcute ori obținut în urma abuzului de serviciu din partea unei persoane cu funcție de răspundere sau din neglijența acestei persoane la eliberarea documentului;

Ori, nici jurisprudența în materie nu a dezvoltat pentru noțiunea criticată un înțeles exact care să constituie un reper în funcție de care să poată fi apreciat conținutul acesteia și, prin urmare, sintagma „cu folosirea frauduloasă a documentelor” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, este susceptibilă de o interpretare extensivă defavorabilă făptuitorului. În acest sens, Curtea Europeană a reiterat în cauza Prigală v. Republica Moldova, 13 februarie 2018, §§ 38-40, că interpretarea extensivă defavorabilă constituie o încălcare a articolului 7 din Convenția Europeană.

Astfel, în condițiile în sintagma „cu folosirea frauduloasă a documentelor” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, este formulată de o manieră imprecisă și neclară și le conferă autorităților care le aplică o marjă excesivă de discreție. Prin urmare, ele nu îndeplinesc standardul calității legii penale, fiind contrare articolelor 1 alin. (3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin. (2) din Constituție.

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu, iar judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate,

limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Aceeași Hotărâre prevede că, sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza.

Potrivit art. 7 alin. (3) CPP, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

A solicitat admiterea cererii: ridicarea excepției de neconstituționalitate, pentru exercitarea controlului constituționalității sintagmei „cu folosirea frauduloasă a documentelor” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, prin prisma art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

A remite după competență sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

A suspenda examinarea cauzei penale până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Avocatul inculpatului Ciobanu Taisia, Grigore Ciubuc, în ședința de judecată, a susținut cererea înaintată.

Inculpații Cebotari Ion, Lavfric Ana și Mațarin Alexandr în ședința de judecată, au susținut poziția inculpatului Ciobanu Taisia.

Avocatul Sergiu Cernomoreț în ședința de judecată a susținut demersul inculpatului Ciobanu Taisia.

Procurorul Elena Ceruța în ședința de judecată, a respins cererea inculpatului Ciobanu Taisia privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, considerând că înaintarea unui astfel de demers urmărește tergiversarea examinării cauzei penale.

Audiind părțile la proces, examinând probele administrate întru dovedirea celor invocate și raportându-le, în ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea inculpatului Ciobanu Taisia în ce privește ridicarea excepției de neconstituționalitate pentru exercitarea de către Curtea Constituțională a controlului constituționalității art. 248 Cod penal, în partea sintagmei: „cu folosirea frauduloasă a documentelor,, din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 7 alin. (3) CPP al RM, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

La fel în conformitate cu art. 7 alin. (4) CPP al RM, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor legale și este expusă într-un act juridic care nu poate fi supus controlului constituționalității, instanța va aplica în direct legea.

În acest context, instanța de judecată statuează că, conform pct. 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Mai mult ca atât, în pct. 83 al Hotărârii sus nominalizate, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale decât doar în condițiile menționate în pct 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016.

Totodată, instanța de judecată reiterează că, în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În această ordine de idei, instanța reține faptul că normele vizate, și anume sintagma „cu folosirea frauduloasă a documentelor” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, constituie obiectul controlului constituționalității prin prisma art. 135 alin (1) lit. a) din Constituția RM și pct. 82 al Hotărârii nr. 2 din 09 februarie 2016.

Instanța de judecată atestă cu certitudine faptul că, la moment nu există o hotărâre a Curții Constituționale, având ca obiect de examinare normele sus menționate – și anume, sintagma „cu folosirea frauduloasă a documentelor” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova.

La fel, instanța de judecată reiterează faptul că, în conformitate cu pct. 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, este întrunită condiția ca normele solicitate pot fi supuse controlului constituționalității, dacă urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei penale deduse judecătii.

În această ordine de idei, instanța de judecată statuează că, potrivit art. 7 alin. (6) CPP RM, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Mai mult ca atât, potrivit pct. 81 Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

Prin urmare, instanța de judecată concluzionează de a admite cererea inculpatei Ciobanu Taisia privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, pentru exercitarea controlului constituționalității sintagmei „cu folosirea frauduloasă a documentelor” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, prin prisma art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

Prin prisma normelor legale enunțate, instanța de judecată consideră necesar de a suspenda examinarea cauzei penale privind învinuirea lui Taisia Ciobanu în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin (5) lit.b),d) și art.42 alin(3), art.27,248 alin(5), lit.b)c),d)CP RM, Mațarin Alexandr Alexandr în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin.(5) lit.b),d) și art.42 alin(3), art.27,248 alin (5) lit.b),c),d) CP RM, Cibotari Ion Tudor în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin (5) lit.b),d)CP și Lavric Anna Iaroslav în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(5), art.27,248 alin(5), lit.b),c),d)CP RM,

În conformitate cu art. 7 CPP, art. 341-342 CPP RM, instanța de judecată

D i s p u n e:

Se admite cererea inculpatului Ciobanu Taisia privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, pentru exercitarea controlului constituționalității sintagmei „cu folosirea frauduloasă a documentelor” din conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, prin prisma art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

Se ridică excepția de neconstituționalitate pentru exercitarea controlului constituționalității sintagmei „cu folosirea frauduloasă a documentelor” din

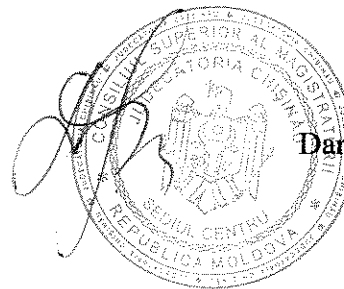
conținutul art. 248 din Codul penal al Republicii Moldova, prin prisma art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

Se suspendă examinarea cauzei penale privind învinuirea lui Taisia Ciobanu în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin (5) lit.b),d) și art.42 alin(3), art.27,248 alin(5), lit.b),c),d) CP RM, Mațarin Alexandr Alexandr în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin.(5) lit.b),d) și art.42 alin (3), art.27,248 alin(5), lit.b),c),d)CP RM, Cibotari Ion Tudor în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(3), art.248 alin.(5) lit.b),d)CP și Lavric Anna Iaroslav în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin(5), art.27,248 alin(5), lit.b),c),d)CP RM,

Se rimite Curții Constituționale prezenta încheiere și copiile sesizărilor pentru a fi examinate conform competenței.

Încheierea poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,
Judecător

Daria Sușchevici